

O B Č I N A
SLOVENSKA BISTRICA
O b č i n s k i s v e t

20. redna seja občinskega sveta
dne 21. junija 2022

Gradivo za 9. točko dnevnega reda

ZADEVA: Lokalni kulturni program občine Slovenska Bistrica 2021-
2025, 1. dopolnitev

Poročevalka: Irena Jereb, vodja Oddelka za družbene dejavnosti

O B Č I N A
SLOVENSKA BISTRICA

O b č i n s k a u p r a v a
Oddelek za družbene dejavnosti

Kolodvorska ulica 10, 2310 Slovenska Bistrica

telefon: h.c. + 386 2 / 843 28 00, **fax:** + 386 2 / 81 81 141 **e-mail:** obcina@slov-bistrica.si

uradna spletna stran: www.slovenska-bistrica.si

Številka: 20/2022-LPK-1

Datum: 24.05.2022

O B Č I N A
SLOVENSKA BISTRICA
O b č i n s k i s v e t

ZADEVA: Lokalni kulturni program občine Slovenska Bistrica 2021-2025,
1. dopolnitev

I. PREDLAGATELJ

Župan dr. Ivan ŽAGAR

II. DELOVNO TELO, PRISTOJNO ZA OBRAVNAVO

Odbor za družbene dejavnosti

III. VRSTA POSTOPKA

Enofazni

IV. PRAVNE PODLAGE ZA SPREJEM

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg),
- Statut Občine Slovenska Bistrica (Uradni list RS, 79/19).

V. NAMEN IN CILJI SPREJEMA DOKUMENTOV

Center domače in umetnostne obrti (v nadaljevanju CDUO) je posredoval pobudo, da se Lokalni kulturni program občine Slovenska Bistrica 2021-2025, dopolni z vključitvijo CDUO v dokument. V občinski upravi smo z njihovim sodelovanjem pripravili predlagan dokument.

Dokument je dopolnjen z naslednjimi vsebinami:

5. STANJE NA PODROČJU KULTURE V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA

5.3.4 Center domače in umetnostne obrti Slovenska Bistrica

Center domače in umetnostne obrti Slovenska Bistrica (v nadaljevanju CDUO) je nastal leta 2003 v okviru nacionalnega programa Phare » Znanje za sodelovanje«. Nosilec projekta je bila Občina Slovenska Bistrica, Ministrstvo za kulturo, Kulturno izobraževalno društvo keramikov in lončarjev Podravja Majolika in HTBL – Ortweinschule Graz iz Avstrije. Skozi projekt je bil ustrezno urejen in opremljen keramični atelje, v čezmejnem sodelovanju s šolo HTBL Ortweinschule Graz, pa so bili usposobljeni mentorji za poučevanje keramike, ki jih v Sloveniji ni, saj še vedno ni verificiranih šolskih programov za to področje.

Pravnoorganizacijsko je CDUO do novembra 2014 deloval kot sekcija Kulturno izobraževalnega društva keramikov in lončarjev Podravja Majolika.

Od leta 2014 deluje kot neprofitna zadruga in socialno podjetje, ki združuje redka znanja in izdeluje unikatne, naravi in človeku prijazne, na kulturni dediščini temelječe izdelke. S svojo vsebino se umešča v polje socialne ekonomije in družbenih inovacij.

Aktivnosti so družbeno koristno naravnane in večinoma izvedene brezplačno in neprofitno, saj bi bile v nasprotnem primeru dostopne le ozkemu krogu ljudi. V okviru Centra se opravi veliko prostovoljskega dela, zato je kot prostovoljska organizacija vpisan v Vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom, ki ga vodi AJ PES.

S povezovanjem z ostalimi rokodelskimi centri se CDUO od leta 2014 umešča v slovenski prostor kot član in od septembra 2018 tudi upravitelj Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije ter aktivno sodeluje pri pripravi izhodišč za prenovo področja rokodelstva. Delovanje CDUO je družbeno odgovorno, saj vključuje dimenzijo ohranjanja in razvoja nesnovne kulturne dediščine, ki je za obstoj in krepitev narodne identitete izjemnega pomena. S prenosom rokodelskih znanj in veščin pomembno utrjuje zavedanje o pomenu dediščine, nujnosti nujnega varovanja in spoštovanja, ter o številnih razvojnih potencialih, ki jih nudi. Glavne družbeno koristne dejavnosti CDUO:

- Izvajanje brezplačnih delavnic za vse vrste zainteresiranih javnosti, predvsem otroke in mladostnike (v povezavi s šolami in vrtci).
- Bogatitev turistične ponudbe in infrastrukture, promocija občine, regije in Slovenije s prikazi tradicionalnih obrti v prostorih centra ter na prireditvah in sejmih v lokalnem in širšem slovenskem in mednarodnem okolju.
- Organiziranje dogodkov in prireditev (Rokodelski praznik, Festival industrijske dediščine KeramikArt).
- Ozaveščanje javnosti o pomenu in potencialih rokodelstva.
- Raziskovanje in ohranjanje lončarske obrti.
- Povezovanje rokodelk in rokodelcev ter drugih posameznikov, ki izdelujejo rokodelske izdelke ter podpora pri razvoju kvalitetnih izdelkov.

- Vzpostavitev evidenc o rokodelkah in rokodelcih ter vrsti tradicionalnih izdelkov na lokalnem in regionalnem območju.
- Neposredni stik z nosilci tradicionalnih znanj in vzpostavitev sistema prenosa znanj,
- Razvoj socialnega podjetništva in povezovanje z družbeno odgovornimi podjetji.
- Aktivno sodelovanje na državnem nivoju s soustvarjanjem programa Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije za celovito zakonodajno in razvojno ureditev položaja rokodelcev in rokodelstva.
- Vodenje in zastopanje Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije.

5.4 Financiranje organizacij na področju kulture

5.4.3. Financiranje Centra domače in umetnostne obrti

Primarni vir financiranja CDUO v letni višini 65.531,47 EUR so prihodki iz naslova projektov financiranih s strani občine (38.840,67 eur), države (12.316,96 eur) in EU (11.477,00 eur). Pri tem se srečuje s težavami nerednega financiranja, ki se posebno kažejo pri projektih, pri katerih je treba založiti lastna sredstva, povračilo pa sledi po zaključku projekta. CDUO nima dovolj lastnih razvojnih sredstev, da bi lahko deloval in se udeleževal večjih projektov, ki trajajo več mesecev ali celo let in prinašajo visoke družbene učinke ter več denarja v lokalno skupnost.

Manjši del prihodkov (2.896,84 eur) ustvarja z izdelavo butičnih, avtentičnih, visoko kakovostnih izdelkov, ki spadajo v kategorijo interpretacij starih lončarskih izdelkov iz vsakdanjega življenja naših prednikov. CDUO nosi certifikat »Kupujem odgovorno«-sprejema načela socialne ekonomije in jih upošteva pri svojem poslovanju. Cenovna politika temelji na principu »poštene cene«. Ker gre za ročno izdelane izdelke, le-ti ne morejo cenovno konkurirati izdelkom iz masovne produkcije.

Občina Slovenska Bistrica izvaja financiranje delovanja CDUO v javnem interesu na področjih:

- ozaveščanje javnosti o pomenu rokodelske dediščine in njenih potencialih;
- organiziranje dogodkov in prireditev;
- vzpostavitev evidenc o rokodelkah in rokodelcih ter vrsti tradicionalnih izdelkov na lokalnem in regionalnem območju;
- vzpostavljanje neposrednega stika z nosilci tradicionalnih znanj in sistema prenosa znanj na mlajše;
- izvajanje brezplačnih delavnic za otroke in mladostnike;
- povezovanje rokodelk in rokodelcev ter podpora pri razvoju kvalitetnih izdelkov;
- raziskovanje in ohranjanju lončarske obrti;
- bogatitev turistične ponudbe in promocija občine, regije in Slovenije;
- razvoj socialnega podjetništva in združništva;
- vodenje Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije, za ureditev celovite systemske zakonodaje za rokodelstvo na državnem nivoju.

7. RAZVOJNI CILJI POSAMEZNIH ORGANIZACIJ

Center domače in umetnostne obrti

V obdobju 2020-2030 je cilj CDUO, da postane regijsko kulturno-izobraževalno-turistično središče, ki bo ohranjal in predstavljal nesnovno kulturno dediščino lokalnega in širšega območja.

Ciljne usmeritve:

- prenos rokodelskih znanj in veščin,
- izvajane vsebin regijskega rokodelskega centra,
- razvijanje trajnostnega kulturnega turizma na krajevno-regionalni, državni in mednarodni ravni,
- zagotavljanje kreativnega preživljanja prostega časa in krepitev zdravja ljudi,
- nadaljnji razvoj lončarstva in oblikovanja keramike.

8.2 Ključni cilji in ukrepi ter kazalniki za njihovo doseganje

PREDNOSTNO PODROČJE	CILJI	UKREPI	KAZALNIKI	NOSILEC	MOŽNI VIRI SOFINANCIRANJA
P2: Javne službe na področju kulture	C2.1: Zagotavljanje kakovosti in konkurenčnosti kulturnih programov in projektov	U2.1.1: Nadgradnja kulturnih programov in projektov	Število nadgrajenih ali novih kulturnih programov in projektov	Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Zavod za kulturo Slovenska Bistrica Občina Slovenska Bistrica	Občina Slovenska Bistrica Proračunska sredstva RS SS – ESRR Kreativna Evropa Programi čezmejnega sodelovanja
	C2.2: Zagotavljanje kadrovskih pogojev za delovanje javnih zavodov	C2.2.1: Povečati zaposlitve v skladu s kadrovske načrti zavodov	Število novih zaposlitev v javnih zavodih s področja kulture	Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Zavod za kulturo Slovenska Bistrica	
	C2.3: Razviti dobro knjižnično mrežo za vse uporabnike	C2.3.1: Razširitev obstoječih ali vzpostavitev novih krajevnih knjižnic (Zgornja Polskava)	Število razširjenih ali novih krajevnih knjižnic	Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Občina Slovenska Bistrica	

P3: Kulturna dediščina	C3.1: Varovanje in ohranjanje kulturne dediščine	<p>U3.1.1: Pregled stanja kulturne dediščine na terenu in priprava načrta obnove, varovanja in ohranjanja kulturne dediščine</p> <p>U3.1.2: Obnova spomenikov lokalnega pomena in druge kulturne dediščine</p>	<p>Število pregledov stanja kulturne dediščine</p> <p>Število pripravljenih načrtov obnove, varovanja in ohranjanja kulturne dediščine</p> <p>Število obnovljenih spomenikov kulturne dediščine</p>	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>Zavod za kulturo Slovenska Bistrica</p> <p>Center domače in umetnostne obrti</p> <p>Zavod za varovanje kulturne dediščine</p>	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>Proračunska sredstva RS</p> <p>SS – ESRR</p> <p>Kreativna Evropa</p> <p>Programi čezmejnega sodelovanja</p>
	C3.2: Promocija in trženje kulturne dediščine	U3.2.1: Izvedba programov in drugih dogodkov, ki so namenjeni ozaveščanju o pomenu kulturne dediščine ter krepitevi pozitivnega odnosa do kulturne dediščine	Število izvedenih programov in drugih dogodkov, namenjenih promociji in trženju kulturne dediščine	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>Zavod za kulturo Slovenska Bistrica</p> <p>Zavod za varovanje kulturne dediščine</p> <p>Center domače in umetnostne obrti</p>	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>Proračunska sredstva RS</p> <p>SS – ESRR</p> <p>Kreativna Evropa</p> <p>Programi čezmejnega sodelovanja</p>
P4: Ljubiteljska kultura	C4.1: Spodbujanje ustvarjalnosti in kvalitete programov kulturnih društev, zvez in sklada na področju kulture	U4.1.1: Sofinanciranje programov kulturnih društev in zvez	<p>Število objavljenih razpisov za sofinanciranje programov s področja kulture</p> <p>Višina razdeljenih sredstev, namenjenih sofinanciranju programov s področja kulture</p>	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>OI JSKD Slovenska Bistrica</p> <p>Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica</p> <p>Zveza svobod Slovenska Bistrica</p>	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>Proračunska sredstva RS</p> <p>SS – ESRR</p> <p>Kreativna Evropa</p> <p>Programi čezmejnega sodelovanja</p>
	C4.2: Promocija ljubiteljske kulture kot pomembnega dejavnika v širši družbi	C4.2.1: Podpora projektom, ki povezujejo različne ustanove in povečujejo kakovost projektov in programov na področju ljubiteljske kulture	Število izvedenih projektov, ki so namenjeni povezovanju in izboljševanju kakovosti kulturnih programov	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>OI JSKD Slovenska Bistrica</p> <p>Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica</p> <p>Zveza svobod Slovenska Bistrica</p>	<p>Občina Slovenska Bistrica</p> <p>Proračunska sredstva RS</p> <p>SS – ESRR</p> <p>Kreativna Evropa</p> <p>Programi čezmejnega sodelovanja</p>

VI. FINANČNE POSLEDICE

Sprejetje dokumenta nima neposrednih finančnih posledic za občinski proračun.

VII. PREDLOG SKLEPA

Občinskemu svetu predlagamo, da dokument obravnava, o njem razpravlja in sprejme naslednji sklep

S K L E P

Občinski svet občine Slovenska Bistrica sprejme Lokalni kulturni program občine Slovenska Bistrica 2021-2025, 1. dopolnitev

S spoštovanjem.

Irena JEREB,
vodja oddelka

Priloga:

- Lokalni kulturni program občine Slovenska Bistrica 2021-2025, 1. dopolnitev

OBČINA SLOVENSKA BISTRICA

Kolodvorska ulica 10
2310 Slovenska Bistrica

Tel. 02/843 28 00

Uradni spletni naslov: <http://www.slovenska-bistrica.si>

Uradni e-naslov: obcina@slov-bistrica.si

LOKALNI KULTURNI PROGRAM

OBČINE SLOVENSKA BISTRICA 2021 - 2025

1. dopolnitev

Slovenska Bistrica, avgust 2021

Kazalo

1	UVOD.....	1
2	ZNAČILNOSTI SISTEMSKÉ UREDITVE KULTURE V SLOVENIJI.....	2
3	PRAVNA PODLAGA ZA SPREJEM LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO	3
	3.1 Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo.....	3
	3.2 Nacionalni program za kulturo.....	3
4	EVROPSKA RAZVOJNA STRATEGIJA NA PODROČJU KULTURE	5
	Program Ustvarjalna Evropa.....	5
5	STANJE NA PODROČJU KULTURE V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA.....	6
	5.1 Organiziranost kulture in kulturne politike.....	6
	5.2 Javni zavodi na področju kulture	7
	5.2.1 Zavod za kulturo Slovenska Bistrica.....	7
	5.2.2 Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica	8
	5.3 Ljubiteljska kultura.....	9
	5.3.1 Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Slovenska Bistrica	10
	5.3.2 Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica	12
	5.3.3 Zveza svobod Slovenska Bistrica.....	14
	5.3.4 Center domače in umetnostne obrti Slovenska Bistrica	15
	5.4 Financiranje organizacij na področju kulture.....	16
	5.4.1 Financiranje javnih zavodov	16
	5.4.2 Financiranje ljubiteljske kulture.....	17
	5.4.3. Financiranje Centra domače in umetnostne obrti.....	18
	5.5 Problematika javnih zavodov	19
6	OPREDELITEV JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO PO PODROČJIH.....	21
	6.1 Knjižnična dejavnost	21
	6.2 Zavod na področju kulture	21
	6.3 Ljubiteljska dejavnost.....	22
	6.4 Varstvo kulturne dediščine	22
7	RAZVOJNI CILJI POSAMEZNIH ORGANIZACIJ	24
8	OPREDELITEV KLJUČNIH CILJEV NA PODROČJU KULTURE IN UKREPOV ZA NJIHOVO DOSEGANJE	28
	8.1 Prednostna področja na področju kulture	28
	8.2 Ključni cilji in ukrepi ter kazalniki za njihovo doseganje	28

1 UVOD

Lokalni kulturni program občine Slovenska Bistrica za obdobje 2021-2025 (v nadaljevanju LKP) predstavlja programski in izvedbeni dokument, ki določa usmeritve na različnih področjih kulture ter postavlja smeri razvoja in prioritete občinske kulturne politike. Priprava in sprejetje LKP predstavlja zakonodajno predpisan in sistemsko načrtovan ukrep spodbujanja potencialov okolja in usmerjanja skupnih prizadevanj lokalne skupnosti za razvoj kulture, s tem pa tudi za dvig kakovosti bivanja v našem okolju. Dokument opredeljuje obseg in vsebino javnega kulturnega interesa na način, ki v kar največji meri zagotavlja pogoje za uresničevanje javnih kulturnih dobrin. Dokument bo skladno z zakonom ustrezna strateška podlaga za izvajanje kulturnih politik in iz njih izhajajočih ukrepov v naslednjem razvojnem obdobju, hkrati pa bo predstavljal skupni temelj za usklajeno in premišljeno delovanje vseh deležnikov na področju kulture in javnih politik v občini Slovenska Bistrica. LKP bo omogočal pogoje za čim bolj skladen razvoj kulture na območju občine, dvig kulturne ustvarjalnosti, večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter spodbujal kulturno raznolikost.

Občina Slovenska Bistrica bo z zagotavljanjem namenskih proračunskih sredstev skrbela za spodbujanje ustvarjalnosti in povezovanja na kulturnem področju. Razvojni ukrepi so zastavljeni na način, ki ob upoštevanju razvojnih možnosti in potencialov omogočajo skladen in uravnotežen razvoj različnih kulturnih dejavnosti znotraj lokalne skupnosti ter dostopnost kulturnih vsebin na vseh področjih delovanja čim širšemu krogu ljudi.

2 ZNAČILNOSTI SISTEMSKÉ UREDITVE KULTURE V SLOVENIJI

Vse od osamosvojitve do danes na področju kulture ni opaziti večjih sprememb ali posodobitev veljavnih ureditev. Obseg javnih sredstev, ki jih za kulturo namenijo država in občine, se je v letih od izbruha finančne krize (2008) do leta 2016 zelo znižal (sredstva MK za 28 %). Hkrati se je število izvajalcev, ki pričakujejo in zahtevajo od države sofinanciranje svoje dejavnosti, ves čas povečevalo. Država in občine so iz različnih razlogov to upoštevale in sčasoma se je sistem sofinanciranja kulturnih programov spremenil v vzporedni socialni sistem za področje kulture. Sredstva so zato zelo razpršena, subvencije vse nižje in izvajalci dobijo praviloma premalo sredstev, kar vpliva na kakovost produkcije, njen obseg pa se vseeno nenehno povečuje, hkrati pa ni možnosti za ustrezeni obseg postprodukcije ter za investicijsko vzdrževanje objektov in opreme javnih zavodov ali materialne stroške. Kulturna politika v Republiki Sloveniji je bila doslej utemeljena na pravici prebivalcev do kakovostnih kulturnih vsebin na vseh področjih kulturnega in umetniškega ustvarjanja, na njihovi dostopnosti, ne glede na gmotni položaj in družbeni status posameznika, na raznolikosti kulturnih in umetniških vsebin ter na pravici prebivalcev do polnopravnega vključevanja v kulturno življenje. Znotraj kulture so izrazita nesorazmerja med sektorji in področji tako na ravni razvitosti kot tudi na ravni sofinanciranja dejavnosti iz proračunov. Slovenija vsekakor premalo vlaga v promocijo in uveljavljanje izvirne slovenske kulture v mednarodnem prostoru, kar pomeni, da premalo vlaga v medkulturni dialog in prepoznavnost države ter identitete nacionalne skupnosti onkraj meja Slovenije (Vir: Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2018 – 2025).

3 PRAVNA PODLAGA ZA SPREJEM LOKALNEGA PROGRAMA ZA KULTURO

3.1 Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur.l.RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg) določa, da se javni interes za kulturo določi z nacionalnim in lokalnim programom za kulturo, pri čemer je nacionalni program opredeljen kot strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz zgodovinsko doseženega položaja kulture in s katerim se ugotovi vlogo kulture v razvoju Slovenije ter javni interes zanjo, opredeli področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, načrtuje investicije v javno kulturno infrastrukturo, postavi cilje in prioritete kulturne politike in določi čas za njihovo uresničitev ter kazalce, s katerimi se bo merilo njihovo doseganje. Nacionalni program za kulturo opredeli področja kulture, na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, in predvidi usmeritve na področju investicij v javno kulturno infrastrukturo.

Lokalni program za kulturo smiselno uporablja določbe tega zakona o nacionalnem programu za kulturo.

3.2 Nacionalni program za kulturo

Nacionalni program za kulturo je strategija kulturne politike, ki izhaja iz zgodovinsko doseženega položaja kulture, s katero se ugotovi vlogo kulture v razvoju Slovenije in slovenskega naroda ter javni interes zanjo, opredeli področja kulture, na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, in predvidi usmeritve na področju investicij v javno kulturno infrastrukturo. Sprejme ga Državni zbor RS na predlog Vlade RS za obdobje najmanj osmih let.

Za uresničevanje nacionalnega programa za kulturo kot celote je odgovorna vlada, za njegovo izvajanje pa skrbijo v okviru svojih pristojnosti ministrstvo, pristojno za kulturo, in druga ministrstva ter ostali pristojni organi in organizacije.

V teku je priprava Nacionalnega programa za kulturo 2020-2027, ki bo opredelil razvoj kulture in umetnosti v prihajajočem obdobju. Vizija oblikovanja novega nacionalnega programa opredeljuje razvoj umetnosti in kulture, ki temelji na transparentnem, vključujočem, raznolikem in finančno vzdržnem sistemu.

Z njim želi Vlada RS zagotoviti:

- Zagotavljanje pogojev za umetniško ustvarjanje in razvoj področja kulture in njenih potencialov;

- Oblikovanje učinkovitih mehanizmov javnega financiranja kulturnih dejavnosti in mehanizmov nadzora za spremljanje učinkov financiranja ter drugih ukrepov kulturne politike;
- Digitalizacijo in vizualizacijo kulturnih vsebin;
- Mednarodno prepoznavnost Slovenije skozi uveljavljanje domače kulturne produkcije in ustvarjalcev;
- Spodbujanje razvoja umetnostne kritike in prisotnosti kulture v vseh medijih;
- Spodbujanje dostopnosti kakovostnih kulturnih dobrin in vključevanje vseh prebivalcev v kulturno življenje;
- Vodenje vključujočega dialoga z vsemi pomembnimi stebri v kulturi (javni zavodi, nevladne organizacije, samozaposleni v kulturi in zasebni sektor); ohranjanje kulturne dediščine in razvoj kulturne podobe Slovenije ter slovenskega jezika;
- Urejanje statusa samostojnih ustvarjalcev v kulturi;
- Razvoj vzgoje in izobraževanja o vseh umetniških zvrsteh na vseh ravneh izobraževalnega sistema in medsebojno povezovanje z ostalimi sektorji.

4 EVROPSKA RAZVOJNA STRATEGIJA NA PODROČJU KULTURE

Program Ustvarjalna Evropa

Skozi program Ustvarjalna Evropa si EU prizadeva evropskim umetnikom in ustvarjalcem zagotoviti več podpore ter tako prispevati k nadaljnemu razvoju evropske kulture in identitete. Program ima pomembno vlogo pri spodbujanju evropske umetnosti, kulture in medijev.

Med specifične cilje programa Ustvarjalna Evropa spadajo:

- okrepitev sodelovanja na področju umetnosti in kulture na ravni EU, vključno z mobilnostjo umetnikov in strokovnjakov;
- spodbujanje sodelovanja, konkurenčnosti in inovacijskega potenciala evropske avdiovizualne industrije;
- podpora ustvarjanju, kroženju in promociji evropskih del;
- spodbujanje raznolikega in pluralističnega medijskega okolja;
- spodbujanje medijske pismenosti.

V letu 2014 je stopil v veljavo program Ustvarjalna Evropa 2014–2020, ki je pomenil edinstveno platformo za usklajeno in konstruktivno podporo kulturi in avdiovizualnemu sektorju po vsej celini. Pripravljen je že nov program Ustvarjalna Evropa 2021-2027, ki naj bi v veljavo stopil 1. januarja 2021. Le ta nadaljuje in krepi dobro delujoče elemente programa Ustvarjalna Evropa 2014-2020, tudi preko okrepljenega proračuna, ki odraža zavezanost Evropske unije sektorjem na področju kulture ter priznanje njihove pomembne vloge v evropskem prostoru. Z mnogimi dejavnostmi in projekti, ki bodo financirani, bo program ključno prispeval k utrditvi evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev ter k izkoriščanju njihovega polnega potenciala z gospodarskega, socialnega in mednarodnega vidika.

Program Ustvarjalna Evropa 2021-2027 vključuje:

- podporo prevajanju in promociji književnih del v EU;
- razvoj avdiovizualnih del, vključno z videoigrami;
- produkcijo inovativnih televizijskih vsebin evropskih in mednarodnih koprodukcij;
- podporo mednarodni prodaji in razširjanju nenacionalnih evropskih del na vseh platformah.

V okviru programa so podprti tudi:

- projekti na področju varovanja arhitekture in kulturne dediščine;
- evropski filmski festivali in glasbeni sektor;
- evropske prestolnice kulture, ki opozarjajo na bogastvo in raznolikost kultur v Evropi;
- nagrada EU za književnost, ki se podeli najboljšim še neveljavljenim avtorjem v Evropi;
- znak evropske dediščine, ki se podeli območjem, ki so imela pomembno vlogo v varovanju in ohranjanju kulturne dediščine.

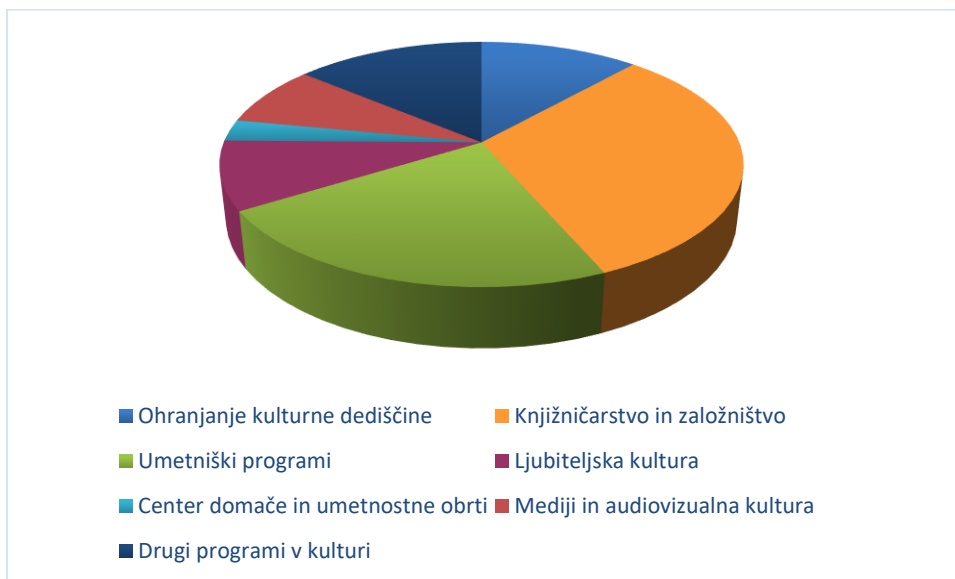
5 STANJE NA PODROČJU KULTURE V OBČINI SLOVENSKA BISTRICA

5.1 Organiziranost kulture in kulturne politike

V občini Slovenska Bistrica delujejo številni organizatorji kulturnih programov in projektov. Na celotnem območju sta dobro zastopani tako institucionalna, kot tradicionalna ljubiteljska kultura, ki imata pomembno vlogo pri zagotavljanju kakovosti in pestrosti kulturnega življenja občanov.

Največji delež javnega interesa v kulturi uresničujejo javni zavodi, ob njih pa delujejo številna kulturna društva in skupine ter Center domače in umetnostne obrti. Zaradi velikega obsega delovanja ljubiteljske kulture in zagotavljanja podpore svoje naloge izvajajo tudi Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica, Zveza svobod Slovenska Bistrica ter Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Slovenska Bistrica (v nadaljevanju: OI JSKD Slovenska Bistrica). Občina Slovenska Bistrica v proračunu zagotavlja sredstva za delovanje javnih zavodov in podporo ljubiteljski kulturi preko javnih razpisov in drugih oblik financiranja. Višina proračunskih sredstev, namenjenih kulturi, se opredeli ob pripravi vsakoletnega proračuna.

Slika 5-1: Sredstva za kulturo v proračunu Občine Slovenska Bistrica v letu 2020

Občina se ponaša tudi z bogato kulturno dediščino. Z namenom, da se ohranjajo kulturne, zgodovinske, arheološke, urbanistične, etnološke in umetniško-zgodovinske vrednote ter zagotovi nadaljnji obstoj, je Občina Slovenska Bistrica sprejela Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino Slovenska Bistrica (Ur.l.RS, št. 23/13 in vse nadaljnje spremembe ter dopolnitve), v katerem so zajeti in opredeljeni premični in nepremični predmeti, njihove zbirke, stavbe, naselja ali njihovi deli ter območja, ki jih je stroka opredelila kot kulturni spomenik.

5.2 Javni zavodi na področju kulture

Skladno s predpisi, ki urejajo vprašanje javnega interesa in delovanje javne službe na področju kulture, je Občina Slovenska Bistrica ustanoviteljica dveh javnih zavodov na področju kulture:

- Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica in
- Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica.

5.2.1 Zavod za kulturo Slovenska Bistrica

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica je bil ustanovljen leta 1996 z namenom širjenja kulturne klime v lokalnem okolju občine Slovenska Bistrica na področjih vzdrževanja, obnove in revitalizacije arhitekturne, krajinske, umetnostno-zgodovinske, tehniške ter etnološke dediščine. Poleg tega se ukvarja še z izdajateljstvom, s prireditveno, galerijsko in razstavno dejavnostjo.

Znotraj javnega namena, zaradi katerega je bil ustanovljen, Zavod za kulturo Slovenska Bistrica opravlja naslednje dejavnosti (Poslovno poročilo Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica za leto 2019):

- izvaja muzejsko in razstavno-galerijsko dejavnost v gradu Slovenska Bistrica in v izpostavah;
- pripravlja stalne in občasne razstave;
- organizira in izvaja ohranjanje naravne in kulturne dediščine na območju občine;
- skrbi za obnovo naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine, v skladu s strokovnimi usmeritvami pristojnih služb in po programih, za katere pridobi soglasje ustanovitelja;
- organizira in posreduje kulturne in druge javne prireditve, organizira kongresno dejavnost in druge izobraževalne dejavnosti na področju kulture;
- skrbi za programsko svetovalno dejavnost;
- odkupuje in prodaja umetniška dela, dokumentarna gradiva, eksponate in drugo gradivo, vezano na dejavnost zavoda;
- izvaja založniško dejavnost;
- organizira in vodi dokumentacijski center podatkov, vodi register znamenitosti in spomenikov ter hrani drugo dokumentarno gradivo domoznanske narave;

- izvaja propagandno dejavnost v smislu obveščanja o kulturni in turistični ponudbi občine, v sami občini in v širšem slovenskem prostoru;
- sodeluje in se povezuje s turističnimi dejavniki ter drugimi izvajalci kulturne in turistične dejavnosti v občini;
- opravlja druge naloge s področja kulture.

Zavod za kulturo ima svoje prostore v osrednjem bistriškem kulturnem spomeniku, Bistriškem gradu. Ta je bil še pred nekaj leti stanovanjski objekt in kot tak prav gotovo ni bil mestu v ponos. Nato pa se je leta 1985 pričela njegova obnova. Sedaj je skoraj v celoti obnovljen, notranje prostore gradu pa zaseda sedaj že 15 stalnih zbirk. V ZZK spadajo tudi: muzejska izpostava v spominskem kompleksu Osankarica, Partizanska bolnišnica Jesen, arheološko najdišče Ančnikovo gradišče in razstavišče Graslov stolp.

5.2.2 Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica

Knjižničarstvo v Slovenski Bistrici ima bogato tradicijo. Začetki segajo v leto 1858, ko je zavedni farni kaplan Matevž Vrečko ustanovil prvo farno knjižnico. Z začetki knjižničarstva sta močno povezani imeni Josipa Vošnjaka in Lovra Stepišnika, ki sta leta 1863 ustanovila knjižnico Slovenska bukvarnica in Bralno društvo z namenom, da bi izobrazila čim več preprostih kmetov in jih spodbudila k branju slovenskih knjig.

Današnja knjižnica je od leta 1984 poimenovana po narodnem buditelju in slovenskem rodoljubu dr. Josipu Vošnjaku, ki je z ustanovitvijo čitalnice leta 1868 odigral pomembno vlogo pri ozaveščanju in izobraževanju ljudi. Leta 1908 se je knjižnica po njem že imenovala Dr. Jos. Vošnjakova javna ljudska knjižnica v Slovenski Bistrici, ki je delovala vse do 2. svetovne vojne.

Leta 1946 je bila ustanovljena Ljudska knjižnica Slovenska Bistrica, ki se je nahajala v prostoru nad kinodvorano v stavbi hranilnice. Od tod se je leta 1965 preselila na Trg svobode, ko je bila ustanovljena Matična knjižnica občine Slovenska Bistrica. V letu 2004 se je obnovila stavba, saj so bili prostori že nekaj let zelo utesnjeni in zato omejeni pogoji delovanja. Novo podobo je dobila v letu 2007, ko je v obnovljeni stavbi ponovno odprla vrata svojim uporabnikom.

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica je osrednja splošna knjižnica za občine Slovenska Bistrica, Oplotnica, Poljčane in Makole. Namenjena je izobraževanju, informiranju, kulturni razgledanosti in razvedrilu občanov. Po velikosti območja delovanja ter številu prebivalcev spada v III. tip splošne knjižnice (od 20.000 do 50.000 prebivalcev).

V okviru knjižnične javne službe izvaja naslednje dejavnosti (Letno poročilo Knjižnice Josipa Vošnjaka, 2019):

- zbira, obdeluje, hrani in posreduje knjižnično gradivo,
- zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdeluje knjižnične kataloge, podatkovne zbirke in druge informacijske vire,

- posreduje bibliografske in informacijske proizvode in storitve,
- sodeluje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobiva in izobražuje uporabnike,
- skrbi za informacijsko opismenjevanje uporabnikov,
- varuje knjižnično gradivo, ki je kulturni spomenik,
- opravlja drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo,
- zagotavlja storitve za prebivalce s posebnimi potrebami,
- sodeluje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbira, obdeluje, varuje in posreduje domoznansko gradivo,
- zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizira kulturne prireditve, ki so povezane s knjižnično dejavnostjo.

V sestavo javnega zavoda Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica sodijo krajevne knjižnice:

- Knjižnica Kebelj, Kebelj 26A, Oplotnica,
- Knjižnica Makole, Makole 24, Makole,
- Knjižnica Oplotnica, Prešernova cesta 29, Oplotnica,
- Knjižnica Poljčane, Dravinjska cesta 26, Poljčane,
- Knjižnica Pragersko, Ulica Karla Paja 10, Pragersko,
- Knjižnica Tinje, Veliko Tinje 29, Zg. Ložnica.

V knjižnični mreži deluje tudi Bibliobus Mariborske knjižnice (postajališče Prihova in Impol) in koleksijska zbirka v Domu dr. Jožeta Potrča Poljčane, enota Poljčane in Slovenska Bistrica.

Poslanstvo knjižnice

Poslanstvo Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica je vezano na naloge, ki izhajajo iz zakonodaje, ki ureja to področje.

Knjižnica je zanesljiv, korekten in vesten javni zavod, ki goji partnerski odnos do vseh, ki potrebujejo njene storitve. V svojem širšem prostoru izpolnjuje kulturno, izobraževalno in socialno vlogo.

Uporabnikom zagotavlja dostop do informacij in vseh brezplačnih storitev, spodbuja bralno kulturo in motivira k vseživljenjskemu izobraževanju.

Knjižnica želi ostati prijazen prostor, ki svojim uporabnikom viša kvaliteto življenja, omogoča izobraževanje in bogato preživljanje prostega časa.

5.3 Ljubiteljska kultura

5.3.1 Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Slovenska Bistrica

Z ustanovitvijo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD) je bila postavljena pomembna kulturna mreža 59 območnih izpostav sklada, ki pokriva celotno ozemlje Slovenije, sega pa tudi v zamejstvo in mednarodni prostor in tako omogoča dostop do pomembnejših kulturno umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Celovita, profesionalna mreža za vsestranski razvoj ustvarjalnih potencialov v kulturi skozi programe omogoča osebno rast in kulturno povezovanje, spodbuja programe kulturne vzgoje in vseživljenjskega učenja ter krepi kompetence, znanja in sposobnosti. JSKD organizira kulturne prireditve in izobraževanja, izdaja strokovne revije in druge publikacije, na podlagi javnih razpisov sofinancira kulturne projekte ter podeljuje priznanja za izjemne dosežke in dolgoletno kulturno delo. Strokovno in organizacijsko pomaga kulturnim društvom in zvezam v Sloveniji in zamejstvu.

Območna izpostava JSKD Slovenska Bistrica (OI JSKD) deluje od leta 1998 in s svojim delovanjem pokriva območje štirih občin: Slovenska Bistrica, Makole, Poljčane in Oplotnica. OI JSKD Slovenska Bistrica zagotavlja strokovno in organizacijsko pomoč ljubiteljskim kulturnim društvom, Zvezi kulturnih društev občin Makole, Poljčane, Slovenska Bistrica in Zvezi Svobod Slovenska Bistrica ter z njimi uspešno sodeluje. Organizira območne in regijske revije ter srečanja za otroške (predšolske, osnovnošolske), mladinske (osnovnošolske, srednješolske) skupine ter odrasle skupine. Glede na potrebe organizira tudi izobraževanja za vodje in člane skupin. Podeljuje priznanja za sodelovanje na revijah in izobraževanjih ter značke in jubilejna priznanja za dolgoletno delo v ljubiteljski kulturi. Je uveljavljen nosilec, organizator in soorganizator neinstitucionalnih kulturnih dogodkov.

Temeljni program JSKD

Temeljni program JSKD je že v osnovni strukturi (piramidna programska shema, mreža povezanosti OI JSKD) zastavljen s težnjo po čim bolj učinkovitem doseganju primarnega cilja – s strokovno, organizacijsko in finančno pomočjo nuditi kulturnim društvom kvaliteten okvir za njihovo delovanje ter skrbeti za njihov uravnotežen razvoj ne glede na geografsko pripadnost. Bistveni komponenti temeljnega programa sta skrb za kulturna društva; njihov nastanek, delovanje in razvoj, spremljanje delovanja društev, neposredna pomoč in svetovanje ter piramidna organiziranost programa. Zasnova in organizacija prireditev ter izobraževanj na treh nivojih s preglednimi srečanji in selekcijami omogoča društvom predstavitev delovanja (območna raven) ter primerjanje z drugimi društvi (medobmočna in državna raven).

Temeljni program obsega glasbeno dejavnost (vokalno, instrumentalno), gledališko in lutkovno, folklorno, filmsko, plesno, likovno (in fotografijo), literarno, intermedijsko in večzvrstno (društva in projekti, ki se povezujejo s turizmom, športom, itd.) dejavnost. Naloga OI JSKD je nudenje strokovne podpore društvom na aktivnih področjih in zaznavanje potreb po izobraževanju in razvoju tistih dejavnosti, ki še niso razvite, oziroma so v manjšini. Strokovna služba na sedežu sklada pokriva vsa področja dejavnosti.

Skrb za kulturna društva – spremljanje dejavnosti društev, neposredna pomoč in svetovanje društvom

Skrb za kulturna društva v najširšem pomenu te besede je primarna in najpomembnejša naloga JSKD. Vsaka OI JSKD mora v celoti izpolnjevati navedene osnovne naloge, saj s tem ustvarja stimulatивно okolje za razvoj društvene in ljubiteljske kulture ter kvalitetno delo ustvarjalcev in poustvarjalcev:

- letni programski posvet za KD, predvidoma na začetku nove sezone;
- posredovanje informacij glede izobraževanj, prireditev, revij, razpisov, pozivov in drugih podatkov (bistvena sta način in pravočasnost obveščanja);
- pomoč društvom pri prijavljanju na razpise/pozive za sofinanciranje na lokalnem državnem in mednarodnem nivoju;
- organiziranje izobraževanj za potrebe društev - za člane in strokovne vodje (praktična izobraževanja, ki so neposreden odziv na potrebe društev);
- pomoč pri organizaciji samostojnih prireditev KD (spodbujanje lastnih projektov KD);
- pomoč pri izpeljavi večjih projektov/festivalov, kjer je glavni organizator KD;
- pomoč pri promociji dejavnosti KD;
- spremljanje potreb po izobraževanju članov in vodij / mentorjev društev;
- udeležba na sestankih in občnih zborih KD (na željo KD).

Če kadrovske, tehnične in finančne razmere dopuščajo, sodi v to dejavnost še:

- navezovanje stikov z drugimi sorodnimi društvi izven domačega prostora, v širšem slovenskem prostoru in tudi v tujini;
- posredovanje v stiskah in konfliktih znotraj KD;
- kjer se bo teorija povezala s praktičnim delom iskanje ustrezne strokovne literature pomembne za delo društev;
- pomoč pri oblikovanju vabil in fotokopiranju;
- pomoč pri iskanju primernih, reprezentativnih daril za gostovanja KD.

Prireditve in izobraževanje

Program, ki ga izvaja strokovna služba na sedežu in na OI JSKD po vsej Sloveniji, je zasnovan na treh medsebojno povezanih ravneh, ki se nadgrajujejo in dopolnjujejo: območne, medobmočne in državne.

Vsaka raven je sestavljena iz dveh osnovnih komponent: prireditev (koncerti, tekmovanja, razstave, literarni večeri) in izobraževanj (seminarske oblike, delavnice, kolonije).

Prireditve so namenjene predstavitvi, primerjavi in vrednotenju dosežkov ljubiteljskih kulturnih društev in skupin. Nastope spremljajo strokovnjaki za ustrezna področja, ki analizirajo predstavljeno delo in svetujejo metode dela. Hkrati izbirajo kvalitetne kandidate za udeležbo na prireditvah medobmočne (regijske) oz. državne ravni. Izobraževanje pokriva vsa področja ustvarjanja, vse socialne, starostne in izobrazbene skupine in je konkretno naravnano za pridobivanje neposrednih, praktičnih znanj.

Območni program

Pri organizaciji in zagotavljanju programov prireditev na območni ravni JSKD uresničuje pomembno socialno funkcijo, saj v tem okolju predstavljajo raznolike socialne strukture in kulturna društva. Pri tem kakovost ni najpomembnejše merilo. Vsa kulturna društva, ki to želijo, imajo enkrat letno možnost predstavitve svoje dejavnosti. Območne prireditve so torej namenjene spremljanju dela društev in skupin, ki delujejo na lokalnem področju. Prireditve strokovno spremljajo selektorji, ki analizirajo predstavljeno delo, izpostavijo najboljše ter opozarjajo na pomanjkljivosti in napake, ki jih je z izbiro ustrezne metode dela mogoče odpraviti. Opozarjajo tudi na pomanjkljivo znanje vodij skupin in možnosti dopolnilnega izobraževanja. Pisna analiza ima tudi dokumentarno vrednost. Je hkrati tudi vodilo za delo in nadaljnje načrte JSKD za pripravo izobraževanj. Območno predstavitev je treba omogočiti tudi v primeru, kadar v okolju deluje samo eno tovrstno društvo; v tem primeru v okviru koordinacije več izpostav. Območno raven izobraževanja sestavljajo temeljna znanja iz posamezne dejavnosti v primerih, ko je glavni cilj spodbuditi dejavnost na področju, kjer je zaznati primanjkljaj. Priporočljiva oblika so delavnice izrazito praktičnega značaja, ki so neposreden odgovor na konkretne potrebe lokalnih društev.

Medobmočni program (regijska raven)

Območne izpostave se povezujejo v medobmočne koordinacije, kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi izven lokalnega kroga. S tem se krepijo regionalne povezave in spodbuja skladen regionalni razvoj. To hkrati spodbuja kakovosten timski pristop in sledenje enakomernemu razvoju dejavnosti po posameznih področjih (glasba, gledališče, itd.) kot izhodišču za regijsko načrtovanje. Medobmočne koordinacije pripravljajo pregledna srečanja skupin in posameznikov, ki so bili na podlagi strokovne selekcije izbrani na območnih srečanjih. To je višja kakovostna stopnička, kamor se uvrščajo le izbrane skupine. Glavni merili izbire sta kakovost in napredek iz pretekle sezone. Temeljni poudarek je na premiku od kvantitete h kvaliteti. Programi medobmočnih izobraževanj vsebinsko izhajajo iz potreb, ki jih ugotavljajo strokovni spremljevalci revij in srečanj. Izobraževanja na tem nivoju se organizirajo s strokovni spremljevalci revij in srečanj za posamezno dejavnost in so primarno namenjena članom društev, za izobrazbo mentorjev oz. vodij je poskrbljeno na državnem nivoju.

Državni program

Na področjih, kjer velja piramidni sistem do državne ravni, se srečanja zaključijo z državnim prikazom najboljših skupin. Veljajo izključno merila kakovosti. Izobraževanje na državni ravni je posvečeno nadgradnji znanj.

5.3.2 Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica

Zveza kulturnih društev deluje od leta 1970, ko je bila ustanovljena Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Slovenska Bistrica. V tem dolgem obdobju delovanja je menjala več imen. Iz Zveze kulturnih organizacij občine Slovenska Bistrica se je leta 1997 preimenovala v Zvezo

kulturnih društev občine Slovenska Bistrica, leta 2007, z nastankom novih občin Makole in Poljčane, pa v Zvezo kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica.

Zveza deluje v javnem interesu za področje ljubiteljske kulture v vseh treh občinah kot organizacija, ki povezuje kulturna društva s pomočjo prostočasnih kulturnih dejavnosti, zaradi skupno določenih interesov. Zveza povezuje 29 kulturno-umetniških društev, v okviru katerih deluje čez 120 sekcij, ki ohranjajo, raziskujejo, poustvarjajo pesmi, plese in običaje iz ožje ter širše okolice (pevske zbori, komorne, tamburaške, folklorne in druge plesne skupine, gledališke in lutkovne skupine, ljudski pevci in godci, recitatorske, likovne, fotografske skupine,...). Društva se vsako leto predstavljajo na srečanjih, revijah in tekmovanjih ter dosegajo lepe rezultate, nekatera od njih so poznana tudi izven naših meja. Zveza skrbi tudi za kontinuirana izobraževanja mentorjev, ki potekajo vsako leto v jesenskih mesecih. In njih skupine, skrbi za razvoj ljubiteljske kulture, zagotavlja njeno kakovostno rast, nudi strokovno in organizacijsko pomoč na vseh kulturnih področjih. Hkrati uresničuje svoj program za besedne, uprizoritvene, glasbene, likovne in plesne umetnosti.

Zveza je samostojno, prostovoljno in nepridobitno združenje, ki povezuje kulturna društva s področja prostočasnih kulturnih dejavnosti zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih s Statutom in v skladu z Zakonom o društvih. ZKD deluje v javnem interesu.

Leta 2020 je Ministrstvo za kulturo RS, Zvezi kulturnih društev Makole, Poljčane, Slovenska Bistrica, podelilo status nevladne organizacije v javnem interesu.

Na Zvezi ni zaposlenih. Delo predsednika in tajnika je volunteersko.

Zveza ima tudi svoj lastni program.

Likovna kolonija Štatenberg

Že trideset let prireja Zveza izobraževanje na likovnem področju. Na koloniji Štatenberg, ki se je udeležujejo likovniki amaterji, sodelujejo tudi priznani akademski slikarji, ki likovne amaterje seznanijo s svojim delom in jim s svojimi izkušnjami in znanjem strokovno vodijo.

Najuspešnejša dela pa pokažemo na posebni razstavi, ki služi tudi kot izborna razstava za regijsko in državno razstavo najboljših izbranih del.

Kulturni mozaik

Bienalna, celodnevna prireditev, ki je ob enem tudi kulturni dan oz. praznik ljubiteljske kulture treh občin, posvečen vsem delujočim kulturnim društvom in njihovim sekcijam. Vsa društva in sekcije se v dopoldanskem času predstavijo s svojim kulturnim programom, v popoldanskem času pa tekmujejo v športnih igrah. Skozi ves dan pa si prireditev ogleda tudi veliko gledalcev. Prireditev je brez vstopnine.

Romihova priznanja

Vsako leto podeljuje Zveza priznanja za dosežke na področju ljubiteljske kulture v občinah Makole, Poljčane, Slovenska Bistrica. Na podlagi razpisa in prejetih vlog, posebna komisija izbere nagrajence, ki prejmejo priznanje ali plaketo za življenjsko delo. Na ta način se zahvalimo za požrtvovalno delo ustvarjalcem ljubiteljske kulture. Priznanja se podeljujejo ob Slovenskem kulturnem prazniku.

Izobraževanja

Ker se zavedamo, da je potrebna nadgradnja kvalitete in strokovnosti na področju ljubiteljske kulture, vsako leto v jesenskem času organiziramo strokovna izobraževanja. Zvrst in tematiko določijo mentorji sami, glede na potrebe in želje, ki se pokažejo tekom leta.

Seznam KUD, ki delujejo pod okriljem ZKD:

1. KUD OKTET PLANIKA	16. KUD GASILSKA GODBA NA PIHALA SPODNJA POLSKAVA
2. KUD MoPZ OBRTNIK SLOVENSKA BISTRICA-POLSKAVA	17. KUD KEBELJ
3. KUD ŠTEFAN ROMIH ČREŠNJEVEC	18. KUD VIVERE SLOVENSKA BISTRICA
4. KUD ROŽMARIN SLOVENSKA BISTRICA	19. KUD PLESNI KLUB SAŠO
5. KUD LAPORJE	20. DRUŠTVO KORUZNE ZRNO SLOVENSKA BISTRICA
6. PD ANICE ČERNEJEVE MAKOLE	21. KUD FOTO VIDEO KLUB SLOVENSKA BISTRICA
7. KUD JANKO ŽIVKO POLJČANE	22. KUD MATIČEK SPODNJA POLSKAVA
8. KUD ANDREJ STEFANCIOSA STUDENICE	23. KD SLOMŠEK SLOVENSKA BISTRICA
9. DPD SVOBODA PRAGERSKO	24. KUD FORMA VIVA MAKOLE
10. KUD GAJ ZG. POLSKAVA	25. KD VOKALNA SKUPINA KOŠUTA POKOŠE
11. KUD ŠMARTNO NA POHORJU	26. AKUD JURIJ VODOVNIK SLOVENSKA BISTRICA
12. FD KOŠUTA POLJČANE	27. KUD FRAJHAJMSKA GODBA NA PIHALA
13. KUD OTON ŽUPANČIČ TINJE	28. KUD KROG
14. KUD SLOGA LESKOVEC STARI LOG	29. KUD SKALAMA
15. KUD ALOJZ AVŽNER ZGORNJA LOŽNICA	

5.3.3 Zveza svobod Slovenska Bistrica

Zveza svobod Slovenska Bistrica združuje pet kulturno umetniških društev iz področja ljubiteljske kulture, v katerih deluje skupaj okoli 155 članov in sicer:

- KUD DPD Svoboda Slovenska Bistrica,
- KUD Galerija Mimogrede,
- KID Majolika,
- KID Zven in
- Likovno društvo Paleta Slovenska Bistrica

Najštevilčnejše društvo je DPD Svoboda Slovenska Bistrica s 7 sekcijami z okoli 100 delujočimi člani. Je lastnik kulturnega doma in za delovanje omogoča prostore Zvezi svobod in KUD Galerija Mimogrede. KUD Galerija Mimogrede združuje likovno in foto sekcijo in v Domu Svobode prireja razstave del svojih članov in tudi drugih amaterskih slikarjev in fotografov. KID Majolika se ukvarja s keramično dejavnostjo, prireja izobraževanja iz področja oblikovanja iz gline ter organizira razstave. KID Zven je društvo, ki deluje pretežno v Laporju in se ukvarja z organizacijo prireditev v svojem kraju. Likovno društvo Paleta Slovenska Bistrica se pretežno ukvarja z likovnim ustvarjanjem. Zveza Svobod in v njej povezana društva sodelujejo z ZKD Slovenska Bistrica in nekaterimi društvi, ki so člani te zveze, kulturnimi društvi izven naše občine in JSKD Slovenska Bistrica.

5.3.4 Center domače in umetnostne obrti Slovenska Bistrica

Center domače in umetnostne obrti Slovenska Bistrica (v nadaljevanju CDUO) je nastal leta 2003 v okviru nacionalnega programa Phare » Znanje za sodelovanje«. Nosilec projekta je bila Občina Slovenska Bistrica, Ministrstvo za kulturo, Kulturno izobraževalno društvo keramikov in lončarjev Podravja Majolika in HTBL – Ortweinschule Graz iz Avstrije. Skozi projekt je bil ustrezno urejen in opremljen keramični atelje, v čezmejnem sodelovanju s šolo HTBL Ortweinschule Graz, pa so bili usposobljeni mentorji za poučevanje keramike, ki jih v Sloveniji ni, saj še vedno ni verificiranih šolskih programov za to področje.

Pravnoorganizacijsko je CDUO do novembra 2014 deloval kot sekcija Kulturno izobraževalnega društva keramikov in lončarjev Podravja Majolika.

Od leta 2014 deluje kot neprofitna zadruga in socialno podjetje, ki združuje redka znanja in izdeluje unikatne, naravi in človeku prijazne, na kulturni dediščini temelječe izdelke. S svojo vsebino se umešča v polje socialne ekonomije in družbenih inovacij.

Aktivnosti so družbeno koristno naravnane in večinoma izvedene brezplačno in neprofitno, saj bi bile v nasprotnem primeru dostopne le ozkemu krogu ljudi. V okviru Centra se opravi veliko prostovoljskega dela, zato je kot prostovoljska organizacija vpisan v Vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom, ki ga vodi AJPES.

S povezovanjem z ostalimi rokodelskimi centri se CDUO od leta 2014 umešča v slovenski prostor kot član in od septembra 2018 tudi upravitelj Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije ter aktivno sodeluje pri pripravi izhodišč za prenovo področja rokodelstva. Delovanje CDUO je družbeno odgovorno, saj vključuje dimenzijo ohranjanja in razvoja nesnovne kulturne dediščine, ki je za obstoj in krepitev narodne identitete izjemnega pomena. S prenosom rokodelskih znanj in veščin pomembno utrjuje zavedanje o pomenu dediščine, nujnosti nujnega varovanja in spoštovanja, ter o številnih razvojnih potencialih, ki jih nudi.

Glavne družbeno koristne dejavnosti CDUO:

- Izvajanje brezplačnih delavnic za vse vrste zainteresiranih javnosti, predvsem otroke in mladostnike (v povezavi s šolami in vrtci).
- Bogatitev turistične ponudbe in infrastrukture, promocija občine, regije in Slovenije s prikazi tradicionalnih obrti v prostorih centra ter na prireditvah in sejmih v lokalnem in širšem slovenskem in mednarodnem okolju.
- Organiziranje dogodkov in prireditev (Rokodelski praznik, Festival industrijske dediščine KeramikArt).
- Ozaveščanje javnosti o pomenu in potencialih rokodelstva.
- Raziskovanje in ohranjanje lončarske obrti.
- Povezovanje rokodelk in rokodelcev ter drugih posameznikov, ki izdelujejo rokodelske izdelke ter podpora pri razvoju kvalitetnih izdelkov.
- Vzpostavitev evidenc o rokodelkah in rokodelcih ter vrsti tradicionalnih izdelkov na lokalnem in regionalnem območju.
- Neposredni stik z nosilci tradicionalnih znanj in vzpostavitev sistema prenosa znanj,
- Razvoj socialnega podjetništva in povezovanje z družbeno odgovornimi podjetji.
- Aktivno sodelovanje na državnem nivoju s soustvarjanjem programa Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije za celovito zakonodajno in razvojno ureditev položaja rokodelcev in rokodelstva.
- Vodenje in zastopanje Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije.

5.4 Financiranje organizacij na področju kulture

5.4.1 Financiranje javnih zavodov

Javna sredstva za financiranje javnih zavodov zagotovijo ustanovitelji oz. soustanovitelji. Poleg tega se javni zavodi financirajo tudi iz drugih virov, ki jih izvajalci pridobivajo z opravljanjem javne službe in opravljanjem drugih dejavnosti.

Sredstva se javnim zavodom zagotavljajo na podlagi ustanovitvenega akta po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja javne finance za posredne proračunske uporabnike. Višino sredstev določi ustanovitelj, upošteva osnove za izračun, ki jih določa ZUJK ter na podlagi strateškega načrta in iz njega izhajajočega letnega programa dela. Javni zavod dobi sredstva v skupnem znesku, v okviru katerega v skladu z akti zavoda samostojno odloča.

Knjižnica Josipa Vošnjaka

Za opravljanje svoje dejavnosti pridobiva sredstva iz proračunov občin Slovenska Bistrica, Oplotnica, Poljčane in Makole ter na podlagi prijav na razpise Ministrstva za kulturo. Poleg tega lahko pridobiva sredstva iz nejavnih virov, kot so članarine in zamudnine, prodaja rabljenega knjižničnega gradiva ter odškodnine zavarovalnic, najemnine in drugo.

Sredstva za izvajanje javne službe, ki jih zagotavljajo ustanoviteljice iz proračuna, pokrivajo finančna sredstva za plače, materialne stroške, nakup knjižničnega gradiva ter nakup in vzdrževanje prostorov in opreme. Občina Slovenska Bistrica je v letu 2019 za izvajanje dejavnosti Knjižnice Josipa Vošnjaka namenila 357.402,22 € (Vir: Letno poročilo, 2019). Višina sredstev se določi ob pripravi vsakoletnega proračuna Občine.

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica

Občina Slovenska Bistrica v proračunu zagotavlja sredstva za plače zaposlenih, materialne stroške in redno dejavnost zavoda, ki zajema vzdrževanje in obnavljanje obstoječih ter priprava novih razstavnih zbirk, prireditveno in izdajateljsko dejavnost, obnovo kulturnih, zgodovinskih in naravnih spomenikov ter muzejsko dejavnost Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica.

Prav tako se iz občinskega proračuna sofinancirajo projekti in programi, ki vzpodbujajo, ohranjajo in razvijajo kulturno dejavnost. V letu 2019 je višina sredstev iz proračuna Občine Slovenska Bistrica znašala 358.704,67 € (Vir: Poslovno poročilo ZZK za leto 2019).

5.4.2 Financiranje ljubiteljske kulture

Občina Slovenska Bistrica izvaja financiranje ljubiteljskih programov kulture z Javnim razpisom za sofinanciranje ljubiteljske kulture iz proračuna Občine Slovenska Bistrica. Za kulturne ljubiteljske dejavnosti se štejejo vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih vrednot na področju književne, glasbene, plesne, gledališke, likovne, filmske in video dejavnosti, razstavne in knjižnične dejavnosti ter založništva, kinematografije, radia in televizije in na drugih področjih, ki se izvajajo neprofesionalno in neprofitno. Upravičeni prijavitelji so kulturna društva in zveze kulturnih društev ter skladi in agencije, ki opravljajo dejavnost na področju ljubiteljske kulture. Sedež upravičenca se mora nahajati v občini Slovenska Bistrica, zagotavljati pa mora tudi materialne, kadrovske in organizacijske pogoje za izvajanje dejavnosti na področju ljubiteljske kulture ter delovati najmanj eno leto.

Proračunska sredstva, ki jih Občina Slovenska Bistrica zagotavlja preko javnega razpisa, so namenjena za:

- sofinanciranje programov ljubiteljske kulture in njihovih zvez;
- sofinanciranje drugih materialnih stroškov programov ljubiteljske kulture;
- sofinanciranje prostorov za izvajanje dejavnosti.

Obseg proračunskih sredstev, ki se namenja za te dejavnosti, se določi z vsakoletnim občinskim proračunom.

Izvedbo javnega razpisa in ostale vidike financiranja na tem področju je Občina Slovenska Bistrica uredila s Pravilnikom o financiranju ljubiteljske kulture na področju občine Slovenska

Bistrica (Ur.l.RS, št. 98/05, 37/07, 2/08), katerega namen je določitev pogojev, meril in postopkov za vrednotenje in dodelitev sredstev, namenjenih ljubiteljski kulturi v občini Slovenska Bistrica, ki se zagotavljajo v občinskem proračunu.

Oblike financiranja območnih izpostav JSKD, zveze kulturnih društev ter kulturnih društev in skupin na lokalni ravni:

OI JSKD se financirajo kot neposredna proračunska postavka v proračunih lokalnih skupnosti, na podlagi 68. člena ZUJIK ter na podlagi 3. odstavka, 15. člena Zakona o Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti ter 3. odstavka, 32. člena Akta o ustanovitvi Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (Uradni list RS, št. 72/10). Predmet financiranja so (lahko):

- programi in projekti OI JSKD;
- plače in drugi prejemki iz delovnih razmerij;
- zagotavljanje brezplačnih prostorov ter sredstev za materialne stroške vzdrževanja prostorov;
- materialni stroški za delovanje OI;
- dodatna oprema in osnovna sredstva.

5.4.3. Financiranje Centra domače in umetnostne obrti

Primarni vir financiranja CDUO v letni višini 65.531,47 € so prihodki iz naslova projektov financiranih s strani občine (38.840,67 €), države (12.316,96 €) in EU (11.477,00 €). Pri tem se srečuje s težavami nerednega financiranja, ki se posebno kažejo pri projektih, pri katerih je treba založiti lastna sredstva, povračilo pa sledi po zaključku projekta. CDUO nima dovolj lastnih razvojnih sredstev, da bi lahko deloval in se udeleževal večjih projektov, ki trajajo več mesecev ali celo let in prinašajo visoke družbene učinke ter več denarja v lokalno skupnost. Manjši del prihodkov (2.896,84 eur) ustvarja z izdelavo butičnih, avtentičnih, visoko kakovostnih izdelkov, ki spadajo v kategorijo interpretacij starih lončarskih izdelkov iz vsakdanjega življenja naših prednikov. CDUO nosi certifikat »Kupujem odgovorno«- sprejema načela socialne ekonomije in jih upošteva pri svojem poslovanju. Cenovna politika temelji na principu »poštene cene«. Ker gre za ročno izdelane izdelke, le-ti ne morejo cenovno konkurirati izdelkom iz masovne produkcije.

Občina Slovenska Bistrica izvaja financiranje delovanja CDUO v javnem interesu na področjih:

- ozaveščanje javnosti o pomenu rokodelske dediščine in njenih potencialih;
- organiziranje dogodkov in prireditev;
- vzpostavitev evidenc o rokodelkah in rokodelcih ter vrsti tradicionalnih izdelkov na lokalnem in regionalnem območju;
- vzpostavljanje neposrednega stika z nosilci tradicionalnih znanj in sistema prenosa znanj na mlajše;
- izvajanje brezplačnih delavnic za otroke in mladostnike;
- povezovanje rokodelk in rokodelcev ter podpori pri razvoju kvalitetnih izdelkov;

- raziskovanju in ohranjanju lončarske obrti;
- bogatitev turistične ponudbe in promocija občine, regije in Slovenije;
- razvoj socialnega podjetništva in združništva;
- vodenje Konzorcija rokodelskih centrov Slovenije, za ureditev celovite systemske zakonodaje za rokodelstvo na državnem nivoju.

5.5 Problematika javnih zavodov

Knjižnica Josipa Vošnjaka

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica se kot mnoge druge knjižnice po Sloveniji sooča s prostorsko stisko za svojo dejavnost. Ta se na območju občine Slovenska Bistrica v največji meri kaže v osrednji knjižnici, saj je potreben dodatni prostor za skladišče in razstavno prireditveni prostor.

Prav tako si knjižnica prizadeva za pridobitev nove krajevne knjižnice na Zgornji Polskavi, ki je druga največja krajevna skupnost v občini Slovenska Bistrica in kjer bi po normativih za izgradnjo knjižnične mreže že morala delovati krajevna knjižnica. V okviru investicije v obnovo Dvorca Zgornja Polskava, ki jo načrtuje Občina Slovenska Bistrica, se predvideva ureditev knjižnice v prenovljenih prostorih dvorca.

Knjižnica se sooča tudi s kadrovskim pomanjkanjem strokovnih in upravno-tehničnih delavcev. Soočajo se zmanjševanjem sredstev za nakup knjižničnega gradiva in seveda posledično ne morejo doseči priporočila, ki jim ga nalaga država. Najbolj očitno je zniževanje sredstev za nakup gradiva s strani ministrstva. Osnovna dejavnost vsake knjižnice je nakup gradiva – aktualnega. Knjižnična zbirka se gradi po sprejetem Načrtu nakupa, ki ga v Knjižnici Josipa Vošnjaka pripravijo vsako leto. S takšnim trendom padanja sredstev, kot smo jim priča zadnja tri leta, je vedno bolj ogrožena glavna naloga knjižnice in seveda osnovno poslanstvo knjižnice v okolju.

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica

V okviru upravljanja kompleksa gradu v Slovenski Bistrici vzdržuje preko 6.000 m² površine z več kot 84 prostori, kar pomeni zelo visoke funkcionalne stroške.

Potrebno je poudariti, da je področje varovanja, vzdrževanja in obnove kulturne dediščine na Bistriškem neizčrpno. Dvorec na Zgornji Polskavi, lovski dvorec v mestu Slovenska Bistrica, freske na stopnišču v Bistriškem gradu, pristava Bistriškega gradu, freske v cerkvi sv. Urha, ... je dediščina, ki kliče po nujni obnovi.

Zaradi slabše gospodarske situacije tudi cene vstopnic za posamezne prireditve težko dosegajo dovolj visoko ceno, da bi lahko z njimi pokrili nastale stroške.

Zavod se zaradi sprejetih ukrepov na področju plač v javnem sektorju prav tako kot ostale javne službe srečuje tudi z nižjim obsegom zaposlenih od načrtovanega.

6 OPREDELITEV JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO PO PODROČJIH

Občina zagotavlja najmanj tiste javne kulturne dobrine, kakor določa poseben zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost,...), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjeni kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih ugotovi s svojim programom za kulturo (66. člen ZUJIK).

6.1 Knjižnična dejavnost

V skladu z Zakonom o knjižničarstvu zajema knjižnična dejavnost kot javna služba naslednja področja:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo

Javna služba je tudi dejavnost knjižničnega informacijskega servisa za izmenjavo podatkov v nacionalnem bibliografskem sistemu.

Knjižnično dejavnost v občini zagotavlja javni zavod Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica, ki ima status splošne knjižnice. V sestavi javnega zavoda deluje osrednja Knjižnica Josipa Vošnjaka v Slovenski Bistrici in dislocirane enote – krajevne knjižnice, ki se nahajajo v Poljčanah, Oplotnici, Makolah ter na Pragerskem, Tinju in Keblju ter mobilne enote (potujoča knjižnica, kolekcijaska izposojevališča).

6.2 Zavod na področju kulture

Javni interes za kulturo temelji na zagotavljanju javnih kulturnih dobrin, s katerimi se uresničuje kulturni razvoj države in naroda, za katerega skrbijo Republika Slovenija in lokalne skupnosti.

Občina kot nosilka javnega interesa deluje na podlagi zakonov, nacionalnega oz. lokalnega programa za kulturo, programa dela in letnega izvedbenega načrta. V javnem interesu občine je, da zagotavlja javne kulturne dobrine trajno in nemoteno kar pa zagotavlja z ustanovitvijo javnih zavodov.

Na območju občine Slovenska Bistrica deluje javni zavod za kulturo Slovenska Bistrica, katerega poslanstvo je trajno in nemoteno izvajanje kulturne dejavnosti na območju občine.

6.3 Ljubiteljska dejavnost

V javni interes na področju ljubiteljske dejavnosti spadajo vse dejavnosti ljubiteljskih kulturnih društev, skupin in ostalih organizacij, ki delujejo na področjih kulture, zagotavljanje infrastrukturnih in tehničnih pogojev za izvajanje kulturne dejavnosti, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti.

Na območju občine so kulturna društva združena v Zvezo kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica in v Zvezo svobod Slovenska Bistrica.

V okviru javnega interesa zagotavlja Občina tudi pogoje za delovanje OI JSKD Slovenska Bistrica.

6.4 Varstvo kulturne dediščine

Varstvo kulturne dediščine je v javno korist. Javna korist varstva dediščine se določa v skladu s kulturnim, vzgojnim, razvojnim, simbolnim in identifikacijskim pomenom dediščine za državo in občine.

Javna korist varstva dediščine obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodnih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njen vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednostih,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij ter
- sodelovanje javnosti o zadevah varstva.

Pri uresničevanju javne koristi varstva dediščine, občina sodeluje z lastnicami in lastniki dediščine, poslovnimi subjekti, nevladnimi organizacijami in civilno družbo v okviru, ki ga določajo zakoni in strategija varstva dediščine, ki jo pripravi Ministrstvo za kulturo.

7 RAZVOJNI CILJI POSAMEZNIH ORGANIZACIJ

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica

Temeljna funkcija in cilj sodobne javne knjižnice je predvsem kontinuirano zagotavljanje dostopa do vseh vrst zapisanega znanja in informacij ter kulturnega sporočila vseh oblik poustvarjalne umetnosti najširšemu krogu uporabnikov na njenem področju. Z doslednim izvajanjem te naloge v obliki kakovostnih knjižničnih storitev izkazuje naša knjižnica spoštljiv odnos do nacionalne kulturne dediščine, intelektualne ustvarjalnosti lastnega in drugih narodov ter prispeva k materialnemu in duhovnemu razvoju svojega okolja. Cilji knjižnice bodo tudi v prihodnje:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- oblikovanje sodobne knjižnične zbirke in drugih podatkovnih zbirk,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva,
- zadovoljevanje informacijskih potreb svojih primarnih uporabnikov, prebivalcev na območju omenjenih občin in drugih uporabnikov knjižnice, s pomočjo lastne zbirke in drugih knjižničnih zbirk,
- podpiranje formalnega izobraževanja na vseh stopnjah in prav tako vseživljenjskega izobraževanja, pridobivanja novih znanj in veščin,
- informacijsko opismenjevanje uporabnikov,
- spodbujanje bralne kulture,
- spodbujanje domišljije in ustvarjalnosti pri otrocih in mladini ter nudenje možnosti za ustvarjalen razvoj osebnosti,
- zbiranje in posredovanje informacij o zgodovinski, kulturni in naravni dediščini njenega okolja ter zagotavljanje dostopa do vseh vrst informacij, ki so nastale v lokalni skupnosti ali so zanjo pomembne,
- partnerski odnosi z drugimi knjižnicami, kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami, ki imajo sorodno poslanstvo in cilje,
- razvoj knjižnične mreže in zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti,
- povečanje števila zaposlenih in s tem posledično boljše izpolnjevanje kadrovskega normativov na podlagi standardov,
- strokovno izobraževanje zaposlenih za potrebe delovnega procesa, skrb za ugodno delovno okolje, pozitivno notranjo komunikacijo, timsko delo in ustvarjanje motivacije za vizijo razvoja knjižnice,
- vzbujanje čuta za odgovornost in pripadnost knjižnici zaposlenim,
- razvijanje profesionalnega odnosa zaposlenih do dela in uporabnikov storitev,
- pridobivanje novih članov knjižnice in s tem približevanje slovenskemu povprečju vključenosti prebivalstva v knjižnico,
- uvajanje novih oblik dela z uporabniki in dodatnih novih storitev,
- ugotavljanje uspešnost delovanja knjižnice in posameznih knjižničnih storitev ter primerjava rezultatov s poslanstvom knjižnice in njenimi cilji,
- promocija knjižnice in njenih dejavnosti.

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica

Prva in osnovna naloga zavoda je razvijati in razviti kulturni center na našem območju in ustvariti kulturni nadstandard, ki ga bodo uporabniki prepoznali kot življenjsko potrebo in vrednost.

Zavod za kulturo želi tudi v prihodnje razvijati kulturni utrip življenja na našem območju, postati želi usmerjevalec višjega nivoja amaterskega kulturnega ustvarjanja, zlasti pri koriščenju etnološke in kulturnozgodovinske dediščine našega okolja.

Delovanje ZZK je usmerjeno k doseganju naslednjih ciljev:

- zasnova in postavitve nove stalne razstave v razstavnih prostorih gradu;
- varovanje, vzdrževanje in obnova gradu ter ostalih kulturnih spomenikov na Bistriškem;
- usmerjenost v izdajateljsko in promocijsko dejavnost za prepoznavnost kulturne klime na Bistriškem tudi izven meja naše občine;
- organizacija različnih kulturnih prireditev tudi izven Bistriškega gradu;
- sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami pri izvajanju pedagoških programov;
- razvijanje in promocija novih kulturno – turističnih produktov;
- nadaljevanje z založniškim in arhivskim delom;
- organizacija občasnih razstav;
- povezovanje s primernimi kulturnimi institucijami, doma in v tujini, na področju muzejske in galerijske dejavnosti;
- izvajanje aktivnosti v smeri prestrukturiranja Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica v Muzej Slovenska Bistrica, kot so:
  - usposabljanje za identifikacijo, dokumentacijo, vrednotenje, interpretiranje, varovanje, hranjenje in raziskovanje kulturne dediščine,
  - izpolnjevanje potrebnih strokovnih, tehničnih, prostorskih in kadrovskih zahtev glede standardov za varovanje in hranjenje muzejskega gradiva,
  - zagotavljanje potrebnih finančnih virov za upravljanje muzeja.

Območna izpostava JSKD Slovenska Bistrica

Ciljne usmeritve OI JSKD Slovenska Bistrica

OI JSKD Slovenska Bistrica v bodoče načrtuje pridobiti tudi mlajše članice in člane na področju likovne dejavnosti. Povprečna starost likovnikov našega območja je 65 let, mladih ni. Prav tako načrtujejo pridobitev mlajših članic in članov na področju folklorne dejavnosti, kamor spadajo pevci ljudskih pesmi in godci ljudskih viž. V tej dejavnosti je povprečna starost približno 70 let.

Prav tako planirajo izvesti nadaljevalni regijski seminar za dirigente godb, predvodnike in člane godb, na temo: Godbe v gibanju in vloga predvodnika, kjer se bo teorija povezala s praktičnim delom. Udeleženci letošnjega seminarja so obdelali nekaj osnovnih tem, hkrati pa izrazili

interes po nadaljevanju seminarja, kjer bi lahko svoja dosedanja znanja še dopolnili in nadgradili.

Ciljne usmeritve so predvsem:

- izvajanje programov ljubiteljske kulture v skladu s sprejetim načrtom in usmeritvami sveta območne izpostave;
- izvedba kulturnih programov, ki omogočajo predstavitev in sodelovanje društev, skupin in posameznikov na preglednih revijah, srečanjih in tekmovanjih;
- pomoč pri izvedbi produkcije lokalnih projektov;
- sodelovanje z občinami, zvezama in kulturnimi društvi;
- skrb za programsko in svetovalno dejavnost ljubiteljskim kulturnim društvom;
- spremljanje, spodbujanje, organiziranje, posredovanje in tudi izvajanje ljubiteljske kulturne dejavnosti na območju vseh štirih občin;
- spodbujanje različnih kulturnih dejavnosti v osnovnih šolah in srednji šoli Slovenska Bistrica;
- dvig kvalitete ustvarjalnosti na področju delovanja ljubiteljske kulture;
- obveščanje društev o razpisih in pozivih ter pomoč pri prijavi;
- organizacija izobraževanj glede na želje in pobude društev ali posameznikov.

Zaradi virusa Covid-19, ki se je pojavil v marcu 2020, je bilo okrnjeno delovanje številnih kulturnih sekcij, skupin in posameznikov. Zaradi pandemije so kulturne ustanove zaprle svoja vrata. S strani NIJZ so društva prejela navodila in priporočila o varnostnih ukrepih pri vajah in morebitnih nastopih, še vedno pa se čaka na priporočila za delovanje otroških kulturnih skupin v šolah in vrtcih.

Zveza svobod Slovenska Bistrica

Njene glavne naloge so predvsem:

- nudenje strokovne in organizacijske pomoči kulturnim društvom, sekcijam in posameznikom, ki delujejo pod okriljem Zveze svobod,
- z ozirom na izkazan interes društev, sekcij in posameznikov ter materialne možnosti bodo organizirana strokovna usposabljanja,
- sodelovanje z Zvezo kulturnih društev in društvi, ki niso članice Zveze svobod,
- sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju programov JSKD Območna izpostava Slovenska Bistrica,
- sodelovanje na področju dejavnosti kulture z vrtci, osnovnimi šolami in Srednjo šolo Slovenska Bistrica,
- spodbujanje novo nastalih in obstoječih kulturnih društev za vključitev v Zvezo svobod,
- sodelovanje pri pripravah na izvedbo nujno potrebne adaptacije Doma svobod.
- aktivno sodelovanje pri načrtovanju razvoja ljubiteljske kulture v občini in širše.

Center domače in umetnostne obrti

V obdobju 2020-2030 je cilj CDUO, da postane regijsko kulturno-izobraževalno-turistično središče, ki bo ohranjal in predstavljal nesnovno kulturno dediščino lokalnega in širšega območja.

Ciljne usmeritve:

- prenos rokodelskih znanj in veščin,
- izvajane vsebin regijskega rokodelskega centra,
- razvijanje trajnostnega kulturnega turizma na krajevno-regionalni, državni in mednarodni ravni,
- zagotavljanje kreativnega preživljanja prostega časa in krepitev zdravja ljudi,
- nadaljnji razvoj lončarstva in oblikovanja keramike.

8 OPREDELITEV KLJUČNIH CILJEV NA PODROČJU KULTURE IN UKREPOV ZA NJIHOVO DOSEGANJE

8.1 Prednostna področja na področju kulture

Občina Slovenska Bistrica je opredelila štiri prednostna kulturna področja, na katera se bo s svojimi cilji in ukrepi osredotočila v naslednjih štirih letih:

- **Kulturna infrastruktura**
- **Javna služba na področju kulture**
- **Kulturna dediščina**
- **Ljubiteljska kultura**

8.2 Ključni cilji in ukrepi ter kazalniki za njihovo doseganje

PREDNOSTNO PODROČJE	CILJI	UKREPI	KAZALNIKI	NOSILEC	MOŽNI VIRI SOFINANCIRANJA
P1: Kulturna infrastruktura	C1.1: Zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje kulturnih programov in projektov	U 1.1.1: Pregled situacije in priprava investicijske in projektne dokumentacije	Število pripravljenih projektov	Občina Slovenska Bistrica	Občina Slovenska Bistrica
		U 1.1.2: Zagotovitev sredstev sofinanciranja	Število obnovljenih objektov kulturne infrastrukture	Zavod za kulturo Slovenska Bistrica Zavod za varstvo kulturne dediščine	Proračunska sredstva RS SS – ESRR Kreativna Evropa
		U 1.1.3: Izgradnja, obnova, rekonstrukcija in revitalizacija kulturnih objektov (dvorec Zgornja Polskava, Lovska koča, grad Slovenska Bistrica,...)			Programi čezmejnega sodelovanja
		U 1.1.4: Prenos prostorov bivše Knjižnice Pragersko, ki stoji na parc. št. 1035/45 in na parc. št. 1035/47 v lastništvu Delavsko prosvetnega društva Svoboda Pragersko			

P2: Javne službe na področju kulture	C2.1: Zagotavljanje kakovosti in konkurenčnosti kulturnih programov in projektov	U2.1.1: Nadgradnja kulturnih programov in projektov	Število nadgrajenih ali novih kulturnih programov in projektov	Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Zavod za kulturo Slovenska Bistrica Občina Slovenska Bistrica	Občina Slovenska Bistrica Proračunska sredstva RS SS – ESRR Kreativna Evropa Programi čezmejnega sodelovanja
	C2.2: Zagotavljanje kadrovskih pogojev za delovanje javnih zavodov	C2.2.1: Povečati zaposlitve v skladu s kadrovskimi načrti zavodov	Število novih zaposlitev v javnih zavodih s področja kulture	Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Zavod za kulturo Slovenska Bistrica	
	C2.3: Razviti dobro knjižnično mrežo za vse uporabnike	C2.3.1: Razširitev obstoječih ali vzpostavitev novih krajevnih knjižnic (Zgornja Polskava)	Število razširjenih ali novih krajevnih knjižnic	Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica Občina Slovenska Bistrica	
P3: Kulturna dediščina	C3.1: Varovanje in ohranjanje kulturne dediščine	U3.1.1: Pregled stanja kulturne dediščine na terenu in priprava načrta obnove, varovanja in ohranjanja kulturne dediščine U3.1.2: Obnova spomenikov lokalnega pomena in druge kulturne dediščine	Število pregledov stanja kulturne dediščine Število pripravljenih načrtov obnove, varovanja in ohranjanja kulturne dediščine Število obnovljenih spomenikov kulturne dediščine	Občina Slovenska Bistrica Zavod za kulturo Slovenska Bistrica Center domače in umetnostne obrti Zavod za varovanje kulturne dediščine	Občina Slovenska Bistrica Proračunska sredstva RS SS – ESRR Kreativna Evropa Programi čezmejnega sodelovanja
	C3.2: Promocija in trženje kulturne dediščine	U3.2.1: Izvedba programov in drugih dogodkov, ki so namenjeni ozaveščanju o pomenu kulturne dediščine ter krepitvi pozitivnega odnosa do kulturne dediščine	Število izvedenih programov in drugih dogodkov, namenjenih promociji in trženju kulturne dediščine	Občina Slovenska Bistrica Zavod za kulturo Slovenska Bistrica Zavod za varovanje kulturne dediščine Center domače in umetnostne obrti	

P4: Ljubiteljska kultura	C4.1: Spodbujanje ustvarjalnosti in kvalitete programov kulturnih društev, zvez in sklada na področju kulture	U4.1.1: Sofinanciranje programov kulturnih društev in zvez	Število objavljenih razpisov za sofinanciranje programov s področja kulture Višina razdeljenih sredstev, namenjenih sofinanciranju programov s področja kulture	Občina Slovenska Bistrica OI JSKD Slovenska Bistrica Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica Zveza svobod Slovenska Bistrica	Občina Slovenska Bistrica Proračunska sredstva RS SS – ESRR Kreativna Evropa Programi čezmejnega sodelovanja
	C4.2: Promocija ljubiteljske kulture kot pomembnega dejavnika v širši družbi	C4.2.1: Podpora projektom, ki povezujejo različne ustanove in povečujejo kakovost projektov in programov na področju ljubiteljske kulture	Število izvedenih projektov, ki so namenjeni povezovanju in izboljševanju kakovosti kulturnih programov	Občina Slovenska Bistrica OI JSKD Slovenska Bistrica Zveza kulturnih društev občin Makole, Poljčane in Slovenska Bistrica Zveza svobod Slovenska Bistrica	

Vsako leto bo ob sprejemanju proračuna Občine Slovenska Bistrica izdelan Načrt razvojnih programov, ki bo vseboval terminsko in vrednostno opredeljene projekte ter vire sredstev za njihovo izvedbo. Ker so sredstva omejena, bo za izvajanje ukrepov LKP občine Slovenska Bistrica ključno pridobivanje sredstev iz državnega proračuna in evropskih skladov.

V načrt razvojnih programov se bodo projekti vključevali na podlagi naslednjih kriterijev:

- Stopnja pripravljenosti projekta: prednostno se bodo v NRP vključevali projekti z višjo stopnjo pripravljenosti, torej z več izdelane potrebne dokumentacije (projektne dokumentacija, investicijska dokumentacija, pridobljeno gradbeno dovoljenje, nadaljevanje izvajanja projekta,...).
- Nepovratni viri financiranja: v NRP se prednostno uvrstijo projekti, za katere je možno pridobiti nepovratna sredstva oz. so sredstva drugih virov že zagotovljena (privatni sektor, državni proračun, evropski skladi) ter je zanje izkazana zaprta finančna konstrukcija.
- Zagotavljanje novih delovnih mest: Prioriteto izvajanja imajo projekti, ki omogočajo nova delovna mesta.

- Območje izvajanja projekta: pri izvajanju projektov bodo imeli prednost projekti, ki se bodo širše povezovali (z drugimi občinami, na nivoju regije ali mednarodno) s ciljem zagotoviti dodatne vire in hitrejšo realizacijo projektov.
- Projekt povečuje prihodkovno stran proračuna: prednost bodo imeli projekti ali aktivnosti, katerih izvajanje pomeni priliv na prihodkovno stran proračuna.
- Varstvo okolja: v NRP se uvrstijo projekti, ki imajo pozitiven vpliv na varstvo okolja.
- Ohranjanje identitete krajine ter kulturne in naravne dediščine: v NRP se prednostno uvrstijo projekti, ki ohranjajo identiteto krajine ter obnavljajo kulturno in naravno dediščino.
- Upoštevanje ekonomskih pogojev: pri uvrščanju projektov v NRP bo upoštevana tudi takratna splošna gospodarska situacija.

V operativno izvajanje LKP občine Slovenska Bistrica bo vključena tako občinska uprava kot tudi ostali akterji na področju institucionalne in ljubiteljske kulture. Spremljanje izvajanja ukrepov LKP bo razdeljeno na:

- tekoče spremljanje izvajanja projekta, za katerega je odgovoren vodja projekta na Občini Slovenska Bistrica oz. župan;
- letno spremljanje, ki ga opravi projektna skupina.

Dokument se bo usklajeval s predstavniki občinske uprave, predstavniki javnih zavodov ter ljubiteljske kulture. Občina Slovenska Bistrica bo enkrat letno pripravila poročilo o izvajanju posameznih ukrepov in predlagala morebitne dopolnitve LKP.